

NAŘÍZENÍ JOSEFA II. O POHŘBÍVÁNÍ

Výpis z KUNVALDSKÉ KRONIKY Antonína Kodytka 1740 - 1786
/Knihnice Orlického muzea Choceň 1970/

ROKU 1784.....

Dále toho roku přišlo císařsko- královské nařízení, aby budoucně se žádný víc dle starobylých způsobů v truhle a s truhlou nepochovával, nýbrž tělo do pytle, to jest do plátna /aneb v nedostatku plátna do slámy/ jej zaobalíc, tak bez truhly do hrobu dáti a k tomu nehašeným vápnem tělo v hrobě posypáno bějti mělo, dokládajíc příčinu, že mnohokrát z těch vykopaných, ještě neschnilých ostatků z truhly prken mnoho nemocí zniknouti a pojíti pomohly. Takové ale patenty nejen na kancelářích čteny a poslušně k zachování nařizovány, nýbrž také od duchovních pastýřů veřejně z kazatelnic hlášeny a lid k poslušnému císařskému nařízení napomínán byl.

To nařízení se velmi lidu neobyčejné zdálo, však ale žádný se opovážit nesměl proti tomu jednat. Když ale se vidělo, že tak zachováno bejti musí, vynalezly představený vyšší osoby tento prostředek, aby obce na svůj neb zádušní náklad daly několik truhel udělat a sice na ten způsob ty truhly byly: předně byla obyčejná s příkrovem truhla stejně jak u vrchu tak u spodu široká, dolní neb spodní prkně bylo ze dvou kusů tak uděláno, aby v prostředku ve felcu se spojovalo. Ta každá půla toho dna, majíce dva panty a uhlavy a u noh v každé příčce háček a po konci dna dvě petličky, /do kterých se ten háček zapal/ dno, aby se nerozevřelo, držely; po stranách truhly na každé straně dva kroužky, u nich přidělány byly provazy pro dávání a vytahování truhly do hrobu a z hrobu. Též jiný dva pevný špakáty u těch háčků byly, takže když takovou truhlu s tělem na těch štyrech provazích do hrobu spouštěli, těma špakáty se potáhlo a háčky z petlic se vytáhly, dno se rozdvojilo a tělo do hrobu vypadlo a truhla se zpátkem vytáhla; v tom hned tělo od hrobařů zahrabáno bylo.

Takové truhly v kostnicích zachované byly, až zase někdo umřel.

Však ale ani to velké stálosti nemělo, nebo lidé takové truhly, v kterých již několik těl k hrobu doneseno bylo, /jich se štítíce/ domů brát nechtěli, kladouce příčinu, že rozličných nemocí těla v nich již pochovávané byly, že tím spíše, do domu nemoc s tou truhlou přinešena by bejtí mohla. Ta věc zase se od představených dále přednesla. Na to došla vůle, aby každý, kdo tu obyčejnou truhlu nechce, může sobě dát truhlu udělat a v ní tělo až k hrobu dáti donésti, však ale ne do země s tělem dáti, nýbrž z tej truhly tělo do hrobu vyklopíce a ta truhla hned tu na hrobě spálena býti musela.

Na ten způsob mnoho lidí tak bez truhel pochováno bylo a mnoho nevolí mezi lidem způsobilo, tak že rozličný věci se přihodily. Jako v Žamberku, když jistou osobu z Kameničný taky v tej truhle k hrobu přinesli a když takovou do hrobu hrobaři spouštěli, ženy jak z města tak ze vsi, jsouce již spolu umluveny, hned hrobaře, vytrhnouce jim z rukou provazy je od hrobu odstrčily a tu truhlu i s těma provazy samy rukama zakopaly, takže jim to žádný obrániti nemohl; a veřejně při tom doložily, že tak budoucně pokaždý udělají, což na jiných místech a rozličně se stalo.

Při tom také nařízení došlo, aby ne již více na krchovy při kostelích se pochovávalo, nýbrž aby hřbitovy pryč od kostela a vtakovém místě ustanoveny byly, kde nejméně lidé chodějí; jako na mnoha místech již místa, kde budoucně hřbitovy budou, vykázaná byly. U nás v tej příčině náš dolní krchov dobře sloužil, že on od kostela oddělený jsouce, o jiný starati sme se nemuseli. Jakož také nařízeno bylo budoucně žádné kosti více do kostnic neshromážděti, nýbrž takové vykopané nestrávené kosti zase hned s jinou hlínou do hrobu shrnouti a zakopati; a ty kosti které se v kostnicích zachované nacházely, měly bejt hned do jedné jámy zakopané býti.....

Rok 1785.

Toho roku hned v měsíci ^{februari} došlo cirkulare, ppněvadž /prej/ lidé svému lepšímu rozuměti nechtěj, aby těla mrtvá při menší útratě bez truhel pochovávatí dávali, že se milostivě při vůli jednoho každého zanechává, buď v truhle s truhlou aneb bez truhly budoucně pochovávatí.....